

Statsvetenskapliga Institutionen

STVA22

VT2019

REINFELDT VS PERSSON

EN JÄMFÖRANDE KRITISK DISKURSANALYS AV HUR DE
SVENSKA STATSMINISTRARNA VILL FÖRMEDLA BILDEN
AV SIN MAKT

Författare

Niklas Borgström
Johan Olofsson

LUNDS
UNIVERSITET

Handledare

Johan Matz

Abstract

In this essay we will examine the memoirs of two former Swedish prime ministers, namely Göran Persson and Fredrik Reinfeldt. We specifically focus on the ways in which the two choose to portray their respective power and influence. Our main finding is that Persson tends to highlight his own personal power and influence while Reinfeldt on the other hand tends to almost downplay his own personal role and instead highlight collective efforts. We opted to use a version of critical discourse analysis that is heavily inspired by Norman Fairclough's three dimensional model for critical discourse analysis.

Key words: Prime Ministers, Discourse analysis, Power, Influence, Leadership.

Word count: 7475

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	1
1.1	Frågeställning & syfte	1
1.2	Disposition.....	1
2.	Metod	2
3.	Material	3
3.1	Halvvägs	4
3.2	Min väg, mina val	4
4.	Bakgrund och tidigare forskning.....	4
5.	Analys	6
5.1	Fredrik Reinfeldt	6
5.2	Göran Persson	13
5.3	Jämförelse mellan Reinfeldt & Persson.....	16
6.	Diskussion & Slutsats.....	17
7.	Referenser.....	19

1. Inledning

Begreppet *Makt* är komplext och mångfacetterat. Vad är egentligen makt och hur uttrycker den sig? Den svenske regeringschefen kallas sedan 1876 för Statsminister, och väljs sedan den nya regeringsformen 1975 av riksdagen på talmannens förslag. Då just *makt* är ett sådant stort och komplext ämne, är det regeringschefens uppfattning och bild av sin egen makt vi kommer att fokusera på. Vi valde att utföra vår analys på de två senaste statsministrarna, då de båda utgivit ett flertal memoarer. Göran Persson var statsminister under nästan hela vår uppväxt, därför kändes det naturligt att han skulle bli en del av denna uppsats. Fredrik Reinfeldt var statsminister under vår gymnasietid, och under en svår tid i världen, nämligen finanskrisen 2008. Därför ansåg vi att även Reinfeldts perspektiv vore intressant att ha med.

1.1 Frågeställning & syfte

Syftet med denna B-uppsats att analysera hur de två svenska statsministrarna Fredrik Reinfeldt och Göran Persson väljer att beskriva sitt eget maktutövande. Analysen kommer att bygga på hur de själva väljer att beskriva sitt maktutövande och sitt inflytande. Memoarerna är intressanta att analysera för att de är inte bara de två männens beskrivning av den makt de utövade som statsministrar utan även ett uttryck för hur de väljer att porträttera sitt maktutövande. Hur väljer Fredrik Reinfeldt och Göran Persson att beskriva sitt maktutövande? Analysen handlar dels om vilken bild statsministrarna har på sina respektive perioder vid makten och dels om vilken bild av sitt ledarskap de vill förmedla. En före detta statsministers memoarer är förstås en samling av personens tankar, funderingar och minnen av tiden vid makten men eftersom det är statsministerns egen bok så blir det oundvikligen även ett uttryck för hur statsministern i fråga vill att andra ska betrakta dennes tid vid makten. Detta kommer att ske genom en kvalitativ textanalytisk studie, där kritisk diskursanalys kommer att användas. Genom att använda dessa metodologiska verktygen kan förhoppningsvis alla aspekter i deras uttalande fångas upp, analyseras och sedan presenteras.

1.2 Disposition

Inledningsvis kommer metoden att presenteras och förklaras. Efter det följer en beskrivning av primärmaterialet, följt av ett bakgrundskapitel. I bakgrundskapitlet presenterar vi statsministrarna samt en beskrivning av statsministerämbetet följt av tidigare forskning.

Analysdelen av uppsatsen består av tre underkapitel; “*Fredrik Reinfeldt*”, “*Göran Persson*”, samt ett jämförande kapitel. Avslutningsvis presenteras vår diskussion samt slutsats.

2. Metod

För den metodologiska delen av uppsatsen har vi för avsikt att använda oss utav Norman Faircloughs *Discourse and Social Change* samt *Diskursanalys som teori och metod* av Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips. De här två verken kommer att användas tillsammans för att på ett så effektivt och tillfredsställande sätt som möjligt hjälpa oss att besvara vår problemformulering. I vår analys av Göran Perssons och Fredrik Reinfeldts syn på den makt de hade som statsministrar har vi valt att använda vad som kallas kritisk diskursanalys. Vi har inspirerats av Norman Faircloughs tredimensionella modell för kritisk diskursanalys. Den innefattar en konkret lingvistisk analys av språkbruket och djupgående tolkningar av de formuleringar och ordval som förekommer.¹ Analysen kommer även titta på det som Fairclough kallar för diskursiva praktiker. Analysen av diskursiva praktiker handlar om att karaktärisera diskurstypen genom att exempelvis bedöma vilken genre den tillhör och huruvida den bygger vidare på den diskurstyp som är etablerad inom genren. Det handlar även om att analysera det sätt på vilka texten producerades och hur den konsumeras samt hur det påverkar diskursen.² För den delen av analysen handlar det om att beskriva vem som producerat texten, när den producerades, vem den riktar sig till och hur den konsumeras. För en analys av sociala praktiker räcker det inte med diskursanalys utan det krävs att man även använder sig av kulturteori eller sociologisk teori och därför bedömer vi att den tredje dimensionen i Faircloughs modell inte passar vår analys.³

Textanalysen bygger på ett antal olika verktyg som vi tänker presentera här. Det är med utgångspunkt i dessa verktyg som vi kommer analysera Göran Perssons och Fredrik Reinfeldts syn på sin makt. Som tidigare nämnt så är särskilda ordval och formuleringar av särskilt intresse för vår analys, detta är en central del av den textanalytiska delen av en kritisk diskursanalys.⁴ Huvudfokus kommer att riktas på de ord som Persson och Reinfeldt använder när de talar om saker som maktutövande, inflytande, beslutsfattande och andra liknande saker

¹ Winther Jørgensen, Marianne – Phillips, Louise, 2000. - *Diskursanalys som teori och metod* - Lund: Studentlitteratur - s.68

² Ibid s. 72 – 73

³ Ibid s. 75

⁴ Ibid s. 87

som relateras till makt. Vilka ord som blir mest relevanta för vår analys kommer bli synligt i själva analysen. Vi kommer även att analysera texterna med hjälp *transitivitet* och *nominalisering*. *Transitivitet* handlar om att analysera hur processer och händelser förbinds i texten. I boken *Diskursanalys som teori och metod* exemplifierar författarna med satsen “50 sjuksköterskor avskedades igår”⁵ där valet av passiv form leder till utelämnandet av vad som kallas *agency*. Genom att utelämna *agency* så framställs händelsen snarare som något som bara hände naturligt och inte som ett resultat av aktiva beslutsfattare. *Nominalisering* behandlar också nedtoningen av *agency*, nominalisering är när ett substantiv ersätter hela processen. Både *transitivitet* och *nominalisering* behandlar således meningskonstruktioner som betonar effekterna av något samtidigt som *agency* nedtonas. Ett annat centralt begrepp för vår analys är *presuppositions* som handlar om att analysera vilka grundläggande antaganden som talaren förutsätter vara giltiga utan att säga det explicit. Det handlar om att analysera de implicita antaganden som utgör förutsättningarna för det som uttrycks i texten.⁶

Kritisk diskursanalys lämpar sig väl för vår frågeställning eftersom det erbjuder ett antal relevanta verktyg för att i närmare detalj analysera specifika lingvistiska drag i våra utvalda texter. Eftersom vi vill undersöka hur de två statsministrarna väljer att beskriva sin egen makt och sitt eget inflytande så är det just den lingvistiska analysen och tolkandet av texterna som är vårt fokus. “*Den kritiska diskursanalysen gör en konkret lingvistisk textanalys av språkbruket i en social interaktion.*”⁷ Vår analys grundar sig således på just en konkret lingvistisk textanalys i kombination med en analys av de diskursiva praktikerna, eller den form av social interaktion den utgör. En av utgångspunkterna för kritisk diskursanalys är att diskurs är både konstituerande och konstituerad. Diskursen avspeglar sociala strukturer samtidigt som den bidrar till att omforma dem.⁸

3. Material

Primärmaterialet för vår B-uppsats består av Fredrik Reinfeldt och Göran Perssons memoarböcker. Dessa kommer att presenteras nedan. Referensmaterialet vi ämnar använda utgörs av olika tidningsintervjuer, dessa är till för att kunna jämföra och dra paralleller. Referensmaterialet kommer inte att genomgå analys, då vi behöver avgränsa oss till att

⁵ Winther Jørgensen, Marianne – Phillips, Louise, 2000. - *Diskursanalys som teori och metod* - Lund: Studentlitteratur, s. 87

⁶ Fairclough, Norman, 2017. - *Discourse and Social Change* - Cambridge: Polity Press - s.234

⁷ Winther Jørgensen & Phillips - s. 68

⁸ Ibid s. 68

fokusera på statsministrarnas egen syn på sin makt samt hur de själva väljer att beskriva den. Därav gör vi bedömningen att det är statsministrarnas egna böcker som bör stå i centrum för vår analys.

3.1 Halvvägs

Fredrik Reinfeldt publicerade 2015 sin memoarbok *Halvvägs*. Boken har sålt över 50 000 exemplar och beskriver Reinfeldts uppväxt, ungdomsår, militärtjänst och tiden i Moderata Ungdomsförbundet. Reinfeldt berättar i *Halvvägs* hela sin politiska karriär, från den hårda maktkampen inom MUF mot Ulf Kristersson, hans tid som riksdagsledamot, ny partiledare i Nya Moderaterna, valvinsten 2006, och hela vägen fram till valförlusten 2014 där Stefan Löfvén blev vald till Sveriges nya statsminister. Boken är publicerad av Albert Bonniers förlag.

3.2 Min väg, mina val

Min väg, mina val är Göran Perssons egen bok där han redogör för sina egna minnen och sina egna tankar angående sin tid som Sveriges statsminister. Boken utgavs kort efter att Göran Persson hade lämnat posten som statsminister och den behandlar delvis tiden som ledde fram till hans utnämning till statsminister men hans huvudfokus i boken ligger på tiden som statsminister. Persson lämnade posten som statsminister år 2006 och boken utkom redan år 2008 och utgavs av Albert Bonniers förlag.

4. Bakgrund och tidigare forskning

I enlighet med Sveriges grundlag så utses landets statsminister av den folkvalda Riksdagen. Därefter är det statsministerns uppgift att bilda regering och rekrytera statsråd. Statsministern svarar således till Riksdagen men har samtidigt makten att upplösa Riksdagen och utlysa extraval. Statsministerposten är Sveriges högsta politiska ämbete och statsministern anses generellt vara Sveriges mäktigaste politiker.

Statsministerns maktställning är ett ämne som det har forskats en hel del om tidigare. Forskningen har flera olika sätt att mäta och analysera makt. En del tittar på förändringar inom partistrukturerna för att analysera om partiledarnas makt har ökat medan andra fokuserar

på statsministerns faktiska exekutiva makt. Rapporten *Från statsminister till president*⁹ behandlar statsministerns status och maktställning i ett komparativt perspektiv. Rapportens författare inleder med utgångspunkten att statsministerns makt tycks ha ökat över tid för. Rapportens författare ställer frågan om huruvida Sveriges statsminister har blivit mer lik en president. Författarna väljer att fokusera på statsministerns användning av sin exekutiva makt. Rapporten tittar alltså på statsministerns makt- och autonomi inom ramen för det exekutiva. Författarnas slutsats är att de inte finner någon reell förskjutning av makten inom det exekutiva. Författarna finner alltså att det inte tycks pågå någon presidentialisering. Utöver sin analys av statsministerns status i Sverige så genomförde författarna en komparerande studie mellan Sveriges regeringschef och att antal andra länders motsvarigheter för att försöka finna eventuella tecken på vad de kallar presidentialisering. Vår uppsats har ett lite annat fokus än att exakt mäta statsministerns maktställning. Vi fokuserar på hur Reinfeldt och Persson uttrycker sig angående sitt eget maktutövande som statsminister.

Göran Persson tillträdde som partiordförande för Socialdemokraterna år 1996 då han efterträdde Ingvar Carlsson. Ingvar Carlsson lämnade sin post som både partiordförande och som statsminister samtidigt. Då Socialdemokraterna vid den här tiden innehade regeringsmakten så blev Göran Persson även Sveriges statsminister. Göran Persson tjänade sen som statsminister för Sverige fram till Socialdemokraternas valförlust år 2006. I valet år 2006 besegrades Göran Persson och Socialdemokraterna av den borgerliga koalitionen som kallas för Alliansen. Moderaterna, som var det största partiet i Alliansen, leddes vid den tiden av Fredrik Reinfeldt. Reinfeldt utsågs till partiordförande i Moderaterna vid partistämman den 25 oktober 2003. Efter Alliansens valseger år 2006 utsågs Fredrik Reinfeldt till statsminister av Riksdagen. Reinfeldt tjänade som statsminister i åtta år fram till alliansens valförlust år 2014. Efter riksdagsvalet 2014 lämnade Reinfeldt både statsministerposten och ordförandeposten för Moderaterna.

⁹Justitiedepartementet: Bäck, Hanna. Persson, Thomas. Vernby, Kåre. Westin, Lina, 2007. - *Från statsminister till president? - Sveriges regeringschef i ett jämförande perspektiv* SOU 2007:42 – <https://www.regeringen.se/49bb8f/contentassets/64a4619f76c04241a3444360d421065c/fran-statsminister-till-president-sou-200742> (hämtad 2019-05-15)

5. Analys

I underkapitel 5.1 "*Fredrik Reinfeldt*" kommer Reinfeldts memoarbok "*Halvvägs*" att analyseras utifrån ett diskursanalytiskt perspektiv, med hjälp av vissa delar av Faircloughs tredimensionella modell. Förutom detta kommer två artiklar att användas som referensmaterial, då Reinfeldt uttryckt sig tydligare i dessa. Artiklarna kommer att refereras till för att visa på skillnader i uttalanden, artiklarna i sig kommer dock inte att genomgå samma analysprocess som huvudmaterialet. Detta då det endast är de förra statsministrarnas syn på makt under statsminister-perioden som ska analyseras.

I underkapitel 5.2 "*Göran Persson*" kommer Perssons självbiografi "*Min väg, mina val*" att analyseras utifrån ett diskursanalytiskt perspektiv, med hjälp av vissa delar av Faircloughs tredimensionella modell.

I underkapitel 5.3 "*Jämförelse mellan Reinfeldt och Persson*" ämnar vi att jämföra Reinfeldt och Perssons sätt att uttrycka sig i sina böcker. Denna analys kommer att fokusera på Persson och Reinfeldts ordval, gällande beslutsfattande och maktutövning.

5.1 Fredrik Reinfeldt

Det första som vi lade märke till efter att ha läst Fredrik Reinfeldts memoarer, som han döpt till *Halvvägs*, är hur sällan Fredrik Reinfeldt talar om sin egen maktutövning. När beslut diskuteras används begrepp som "vi", "ledningen", "alliansen" och "partiledarna". Den sammanfattande andemeningen i memoarerna är att beslut som tagits har arbetats fram i grupp. Under researcharbetet får man dock en annan bild, om man söker på termerna "Reinfeldt" och "makt", här beskrivs istället den förre statsministern som "*en slipad maktspelare*"¹⁰ och "*en strateg med blick för maktspel.*"¹¹ I kapitlen som berör själva statsminister-perioden är Fredrik Reinfeldt försiktig med sina uttalanden angående sin egen personliga roll i maktutövandet och beslutsfattandet. I de delar där Reinfeldt beskriver sin tid inom Moderata Ungdomsförbundet och den interna maktkamp som utspelades där så uttrycker han sig utförligare angående sin egen personliga roll. Den schism som uppstod vid

¹⁰ Svenska Dagbladet – Hannel, Lena - *Tio År Med Fredrik Reinfeldt* - <https://www.svd.se/tio-ar-med-fredrik-reinfeldt#sida-2> - (hämtad 2019-05-15)

¹¹ Göteborgsposten – Sjögren, Sten – *Reinfeldt – En lirare?* - <https://www.gp.se/ekonomi/reinfeldt-en-lirare-1.1204957> - (hämtad 2019-05-15)

valet av en ny ordförande i MUF mellan det lägret som stod bakom den nya kandidaten, Fredrik Reinfeldt, samt den sittande ordföranden Ulf Kristersson beskrivs som en hård och elak maktkamp, med frekventa personangrepp mellan de två kandidaterna. Även om Reinfeldt inte diskuterar sin syn på makt direkt i boken, diskuteras dock hans föregångares sätt att bedriva politik. Görans Persson beskrivs som en person med oerhörd makt och hur han med hjälp av bland annat härskartekniker alltid fick igenom sin vilja. Bland annat beskrivs hur Göran Persson antydde under debatter hur såväl Reinfeldt som den förre Center-ledaren Maud Olofsson gått upp i vikt.¹²

Reinfeldt har dock tidigare uttalat sig om fenomenet makt, detta i intervjuer med bland annat Göteborgsposten och Expressen, där han tillfrågats om sin syn på makt. I en intervju med Expressen inför valet 2010 blir statsminister Reinfeldt tillfrågad om sin syn på kritiken i media, och mer specifikt att *“Flera ledarskribenter har på senare tid menat att du blivit lika pompös som Göran Persson. Känner du att du har förändrats på något sätt?”*¹³ Varpå Fredrik Reinfeldt svarar: *“Makt förändrar. Det påverkar alla människor, det påverkar även mig, men det går inte i en pompös riktning utan snarare, möjligen i en mer allvarstygnd riktning. Jag känner väldigt ofta tyngden av det ansvar jag bär, och funderar väldigt mycket över hur jag ska förhålla mig till det.”*¹⁴

Fredrik Reinfeldt har även innan han blev vald till statsminister blivit intervjuad kring sin syn på makt, detta i samband med att *“den framtida makthavarlistan”* publicerades 2005. Göteborgspostens journalist frågar Reinfeldt angående hans dåvarande andraplats på listan, vilket han då ansåg vara ett tecken på att det ökade stödet för moderaterna inför valet. När Fredrik Reinfeldt sedan blir tillfrågad angående hans förhållande till makt svarar han följande: *“Den självklara slutsatsen är att makten påverkar människor. Det är en process som tar fram både bra och dåliga sidor hos människor. Bra, därför att makten förhöjer din begåvning om du använder den väl och du anstränger dig. Med rätt inställning går det att göra väldigt mycket bra. Makt ger möjligheter. Men makten är riskabel för att den tjuvar så lätt. Det finns en självcentrering i makten som är farlig, inte minst i politiken, där makt också handlar om mediagenomslag. Det är lätt att man blir förtjust i sin mediabild, och förlorar självdistans*

¹² Reinfeldt, Fredrik, 2015. – *Halvvägs* - Albert Bonniers Förlag – s. 218

¹³ Expressen – Karlsson, Karl-Johan. - *Fredrik Reinfeldt Om Hur Han Ska Förändra Makten / Val 2010* - <https://www.expressen.se/nyheter/val-2010/fredrik-reinfeldt-om-hur-han-ska-forandra-makten/> – (hämtad 2019-05-15)

¹⁴ Ibid

*och får svårare att tåla kritik. Då är det lätt att makten deformerar. Jag har sett exempel på både ock. I den mån att jag själv nu har kommit i mer maktställning är det viktigt att föra en diskussion med sig själv och inte vara aningslös, såsom "åh makten kom till mig" eller "jag har inte ens tänkt på det". Det finns en tendens att en del maktmänniskor beskriver sig som så oerhört tacksamma och att det kom så oväntat. Ett sådant beteende visar att man inte förhåller sig till makten, att man inte har någon egen idé, utan är bara lycklig. Det är ingen bra makthavaregenskap.”¹⁵ När Reinfeldt istället tillfrågas om hur han ser på att den dåvarande statsministern Göran Persson anses vara mäktigast i Sverige svarar han “*Det är rimligt. Statsministern är mäktigast i varje väl fungerande demokrati.*”¹⁶ Detta svar kommer vi senare i analysen att återkomma till, då det kan ställas mot den mer “kollektiva” makt som Reinfeldt vid en första blick tycks uttrycka i sin bok *Halvvägs*. Slutligen ställer Göteborgspostens journalist en intressant fråga, nämligen om Reinfeldt tror att hans makt kommer att ha ökat eller minskat om tio år, varpå han svarar; “*Jag vill ju tro att jag ska nå framgång i mina ambitioner att bilda en borglig regering och då kommer jag att ha mer makt. Jag tror ändå att man måste ha en trygghet i sig själv och säga: Ja, jag tror att jag kommer att ha mer makt, men jag vet också att det kan gå annorlunda. Och jag kan leva med det.*”¹⁷ Efter att ha läst memoarboken *Halvvägs* är det intressant hur tydligt han talar om makt i de intervjuer han medverkat i, speciellt när man jämför dem med den beskrivning av makten som han återger i sin bok. Med dessa artiklar i åtanke kommer nu en djupare analys av Reinfeldts tankar och beskrivningar i *Halvvägs* att utföras.*

Den diskursiva praktiken i Fredrik Reinfeldts bok *Halvvägs* formas i hög grad av textens genre. Boken tillhör genren memoarer och det handlar således om författarens egna tankar och minnen. Boken framställs som sanningen över vad som skett. Däremot är Reinfeldt väldigt tydlig i inledningen av sin bok, där han skriver i förordet att detta är hans sanning, hans ord och hans urval. Han skriver vidare att allt är ärligt berättat efter bästa förmåga, och därför är även alla eventuella felaktigheter hans ansvar.¹⁸ Reinfeldt är vid bokens publikation redan en välkänd profil i kraft av att vara före detta statsminister. Eftersom själva textproduktionen skett efter att Fredrik Reinfeldt lämnat posten som statsminister så tar den sig formen av en återberättelse av det han upplevt. Reinfeldt, som före detta statsminister,

¹⁵ Göteborgsposten – Fredrik Reinfeldt - <https://www.gp.se/cmlink/fredrik-reinfeldt-1.1220588?ajax=true&site=2.189&page=2.204> (hämtad 2019-05-15)

¹⁶ Ibid

¹⁷ Ibid

¹⁸ Reinfeldt, Fredrik, 2015. – *Halvvägs* - Albert Bonniers Förlag – s. 10

medför naturligt att läsaren som konsumerar texten generellt kan antas inneha vissa förkunskaper och förutfattade meningar om honom som person och politiker. Fredrik Reinfeldts *Halvvägs* riktar sig, eller kan *konsumeras*, egentligen till alla politiskt intresserade. Den har en självklar tendens mot Alliansväljare, med tydlig moderat synvinkel. Däremot kan alla, oavsett politisk tillhörighet, läsa boken och få en inblick i hur det är att bli statsminister och sedan regera. Om vi sedan ska tala om *presuppositions*, eller underförstådda antaganden, så bör man ha en viss kunskap om såväl svensk som internationell politik för att förstå allt. En hel del termer används utan vidare förklaringar. Det gör att *presuppositions* i *Halvvägs* återfinns rätt ofta. En hel del av den kritik som Reinfeldt riktar mot sina föregångare visar sig inte explicit i texten utan snarare som underförstådda antaganden vilka läsaren själv måste tolka.

Det absolut tydligaste exemplet i källmaterialet på Reinfeldts egen makt återfinns i kapitlet "*Valet 2006*" där Fredrik Reinfeldt beskriver den regeringsbildningsprocess som tog sin början direkt efter valvinsten. Reinfeldt presenterar valresultaten och den inom Alliansen inbördes maktbalansen. Då Nya Moderaterna var den stora vinnaren, med fler röster än resten av Allianspartierna tillsammans, förklarar Reinfeldt att detta bidrog till att så mycket av Nya Moderaternas politik blev ledande inom den nya regeringen. "*För mig möjliggjorde detta att göra anspråk på både statsminister- och finansministerposten. Jag tror att det var helt avgörande för den ordning och stringens som vi sedan kunde visa när det gäller ekonomin under våra åtta år tillsammans, inte minst viktigt skulle det visa sig vara under finanskrisen två år senare.*"¹⁹ Detta är egentligen det enda tydliga exemplet där Fredrik Reinfeldt gör någon typ av direkt uttalande kring sin egen makt i *Halvvägs*. Trots det, är exemplet något vagt, då han tidigare inför valet, när han blev tillfrågad vad han ansåg kring att Göran Persson rankades som Sveriges mäktigaste man, svarade: "*Det är rimligt. Statsministern är mäktigast i varje väl fungerande demokrati.*"²⁰ I *Halvvägs* uttrycker Reinfeldt endast att möjligheten att få såväl statsminister- som finansministerposten inom sitt parti bidrog till en, som vi tolkar hans svar, Moderat-ledd ekonomisk politik. Det tydliga svaret i GP:s artikel kring statsministerns makt gör att uttalandet i *Halvvägs* känns väldigt undervärdigande.

Bland de första politiska beslut som presenteras i kapitlet "*Valet 2006*" är förändringar i

¹⁹ Reinfeldt, Fredrik, 2015. – *Halvvägs* - Albert Bonniers Förlag – s. 221

²⁰ Göteborgsposten – Fredrik Reinfeldt - <https://www.gp.se/cmlink/fredrik-reinfeldt-1.1220588?ajax=true&site=2.189&page=2.204> (hämtad 2019-05-15)

utnämningmakten. Reinfeldt presenterar det som ett förslag som tagits fram gemensamt av en av Alliansens arbetsgrupper. Han bemöter kritik kring utnämmandet av Per Unckel som ordförande i grundlagsutredningen. I denna korta presentation uttrycker han sig endast med "Vi" eller "Alliansen", ett exempel; "*Vi hade fått kritik [...] några hävdade att vi gjorde oss skyldiga till löftesbrott [...] Vi hade aldrig sagt att vi skulle sluta använda parlamentariskt tillsatta utredningar.*"²¹ Det här citatet skulle kunna sägas vara typiskt för Reinfeldts memoarer. Reinfeldt föredrar att uttrycka sig i "vi-form" när han beskriver beslutstagande i sin bok. Detta gäller beslut som kritiserats, men även beslut som Reinfeldt ser som positivt mottagna. För att återkoppla till förändringen i utnämningmakten, uttrycker sig Reinfeldt på detta vis kring de förändringar som genomfördes: "*Vi påbörjade en förändring som kom på plats gradvis under våra åtta år och som radikalt förändrade grunderna för utnämningmakten. Vi kunde senare redovisa hur det ledde till att fler kvinnor nådde högre chefspositioner [...] Vi gjorde några viktiga påpekanden. Vi tyckte att politiska meriter var värdefulla och skulle ses som något positivt i tillsättandet av tjänster. [...] Vi pekade på att för landshövdingar var politiska meriter särskilt värdefulla.*"²² Reinfeldt lägger alltså här återigen fokus på det kollektiva beslutstagandet, vilket manifesteras i användandet av pronomenformen *vi* istället för *jag*. Detta anser vi vara intressant, då han, som tidigare nämnts, uttalat sig så tydligt kring statsministerns individuella makt när hans föregångare befann sig i samma position.

Reinfeldt uttrycker dock en egen vilja kring den aktuella frågan senare, då han uttryckte följande: "*Vi valde därtill att inte ändra i rekryteringen av UD:s diplomater. Jag hade gärna gjort om även grunderna för hur diplomater rekryteras, men UD var inte moget att fatta beslut om det. Vi tog dock de stora och viktigaste stegen, med början den hösten.*"²³ Här ser vi återigen att Fredrik Reinfeldt använder sig av *vi*-formen, men att han själv hade velat göra mer. En annan intressant aspekt ur en diskursanalytisk synvinkel är följande citat som följer efter beskrivningen av förändringen i utnämningmakten: "*När jag höll mitt jultal i december 2007 berättade jag att tillsättandet av ny rikspolischef skulle ske efter utannonsering. Det ledde senare till något så ovanligt som att rikets högste befattningshavare inom polisväsendet också faktiskt var polis.*"²⁴ Vi tolkar detta som *presuppositions*, vilket vi förklarar i

²¹ Reinfeldt, Fredrik, 2015. – *Halvvägs* - Albert Bonniers Förlag – s. 228

²² *Ibid* s. 228 - 229

²³ *Ibid* s. 229

²⁴ *Ibid* s. 229

metodkapitlet. Underförstått ser vi här att Reinfeldt ansåg att det skulle vara en självklarhet att rikspolischefen faktiskt skulle ha varit polis i grunden, och inte bara tillsättas eller ha flyttats in från en annan myndighet. Förutom detta kan man även tolka det som en underförstådd kritik mot Reinfeldts föregångare.

Ett av få egna beslut som Fredrik Reinfeldt faktiskt talar om i *Halvvägs*, är när kronprinsessan Victoria skulle gifta sig med Daniel Westling. Efter att ha blivit inkallad till kungen, fick Reinfeldt veta att kronprinsessan ville gifta sig med Daniel, vilket hon som tronarvinge enligt grundlagen är tvungen att få godkänt av regeringen. Reinfeldt frågade kungen om planerna kring det nya kronprinsessparets framtida bostad, och när en sådan plan ännu inte fanns, började Reinfeldt undersöka möjligheten att återbörda Haga slott till kungahuset. ”*Regeringen använde i realiteten inte Haga så mycket och jag tyckte att det var viktigt att kronprinsessparet nu kunde få bo själva på ett sätt som balanserade säkerhet och möjligheter att få plats med en förhoppningsvis växande familj. Jag förankrade beslutet och var sedan glad åt att märka att det verkade tas väl emot av kungafamiljen.*”²⁵ Varför Reinfeldt väljer att beskriva det som sitt eget beslut här, men gemensamma beslut i andra frågor, kan antas ha att göra med att de andra besluten rör politiskt svåra frågor, likt skatter eller lagar, medan ett beslut att skänka ett slott till kronprinsessan kan anses vara av lägre politisk svårighet.

I kapitlet ”*Valet 2010*” beskriver Fredrik Reinfeldt de nya satsningarna i budgeten för år 2013. Efter att, enligt Reinfeldt, ha lagt försiktiga budgetar de föregående två åren, som fortfarande var en effekt av finanskrisen som började 2008, kunde man äntligen satsa ”*lite mer offensivt.*”²⁶ Reinfeldt beskriver sedan satsningarna på följande sätt: ”*I mitt sommartal pekade jag på behov av satsningar på forskning, infrastruktur och sänkt bolagsskatt.*”²⁷ Även här anser vi oss finna *presuppositions*, en underförstådd kritik mot icke existerande eller bristfälliga satsningar under Reinfeldts föregångares mandatperioder. Förutom detta ser vi även en kritik mot den, enligt Reinfeldt, för höga bolagsskatten. Han vidareutvecklar denna kritik: ”*Vi hade märkt att bolagsskatten användes offensivt som ett konkurrensmedel i krisens Europa, och att vår skattesats inte längre var konkurrenskraftig. Det blev besvärande i en tid*

²⁵ Reinfeldt, Fredrik, 2015. – *Halvvägs* - Albert Bonniers Förlag – s. 253 - 254

²⁶ Ibid s. 287

²⁷ Ibid s. 287

*när bolag allt oftare kan välja själva var de beskattar sitt resultat. Enligt oss var det bättre att sänka skattesatsen men dämpa de möjligheter att kringgå skatten helt som flera bolag använde sig av.*²⁸ Här är det intressant att iaktta hur Reinfeldt trycker på att han, i jag-form, tryckte på behovet av satsningar, medan det återigen är vi när frågan blir mer komplicerad och utförligare förklarad.

När Fredrik Reinfeldt beskriver sin personliga resa mot valet 2014 väljer han att fokusera på våld och droger. *“Det är få frågor jag återvänt till så ofta som hur våld och droger påverkar människors frihet och förutsättningar för att leva ett bra liv.”*²⁹ Han förklarar hur han genom att resa genom Sverige kunde få se och lära sig mer av hur det låg till med den svenska brottsligheten. Efter sina resor skulle han sedan presentera en lista med tio punkter för hur justitiepolicen skulle förändras. Denna presentation skulle ske under Reinfeldts tal på Sverigemötet i Karlstad i mars 2013. *“[...] den 16 mars presenterade jag tio punkter som vi ville förändra på justitieområdet. Det handlade bland annat om förslag till skärpta straff för bostadsinbrott, krav på att alla brott skulle utredas och att olika straffrabatter som ofta användes skulle dämpas eller helt tas bort.”*³⁰ Här ser vi återigen den kollektiva formen vi, vilket är standard i *Halvvägs*. Intressant är dock hur Reinfeldt formulerar sig kort efter denna beskrivning av de tio punkter de ville förändra, nämligen: *“Jag konstaterade efter nära sju år vid makten att brottsligheten faktiskt sjönk i Sverige och att förtroendet för det svenska rättsväsendet växte.”*³¹ Här kan man tolka Reinfeldts formuleringar som att hans ledarskap och makt påverkat den minskade brottsligheten och det ökade förtroendet för rättsväsendet positivt. Reinfeldt avslutar denna passage i *Halvvägs* med: *“Jag lovade att förbereda ett paket med ytterligare straffskärpningar inför valet 2014.”*³² Här ser vi ännu ett exempel på hur Reinfeldt oftast talar i vi-form när det gäller komplexa och svåra politiska frågor, men när det gäller satsningar eller saker som en stor majoritet håller med om gärna tillskriver sig själv en del av beslutstagandet.

I *Halvvägs* går det att finna fler exempel på liknande formuleringar. Återkommande är den kollektiva benämningen vi, med få undantag. Det hade gått att beskriva och analysera fler

²⁸ Reinfeldt, Fredrik, 2015. – *Halvvägs* - Albert Bonniers Förlag – s. 288

²⁹ Ibid s. 292

³⁰ Ibid s. 293

³¹ Ibid s. 293

³² Ibid s. 293

exempel, men då de är så lika de vi redan tagit upp valde vi att avgränsa Reinfeldts del av analysen här.

5.2 Göran Persson

Den diskursiva praktiken i Göran Perssons bok *Min väg, mina val* formas i hög grad av textens genre. Boken tillhör genren memoarer och det handlar således om författarens egna tankar och minnen. Göran Persson är vid textens produktion redan en välkänd profil i kraft av att vara före detta statsminister. Eftersom själva textproduktionen skett efter att Persson lämnat posten som statsminister så tar den sig formen av en återberättelse av det han upplevt. Perssons position som före detta statsminister medför naturligt att läsaren som konsumerar texten generellt kan antas inneha vissa förkunskaper och förutfattade meningar om honom som person och politiker. Texten är ämnad att konsumeras av den som är någorlunda politiskt intresserad eller av den som är intresserad av att veta mer om livet som statsminister i Sverige. Eftersom det här är Göran Perssons egen bok och egen berättelse så är det primärt Göran Persson som kontrollerar diskursen i fråga. Det medför naturligt att det är just Göran Perssons perspektiv på dessa processer som läsaren får ta del av. När Göran Persson betonar sin egen roll och sin egen makt så starkt som han gör här är det värt att beakta att det är så som Göran Persson själv väljer att beskriva det.

Enligt Sveriges konstitution så utses landets statsminister av Riksdagen. Därefter så är det statsministerns jobb att välja ut statsråd och bilda regering. Själva regeringsbildandet är en central del av statsministerns maktutövande. I boken *Min väg, mina val* så ägnar Göran Persson tid åt att beskriva sin roll under regeringsbildning samt vid ombildningar av regeringen. Göran Persson tillträdde som partiordförande för Socialdemokraterna en tid efter att Ingvar Carlsson hade meddelat att han planerade att lämna posten. Det skedde under mitten av mandatperiod där Socialdemokraterna innehade regeringsmakten. Det innebar att Göran Persson även utsågs till statsminister. Persson skriver i boken att "*Därmed föll det på mig att bestämma vilka av statsråden i Ingvar Carlssons regering som jag ville behålla alternativt byta ut samt att rekrytera nya statsråd*"³³ Persson betonar genom sina ordval här att det blev just hans personliga ansvar att bestämma vilka statsråd han ville behålla eller byta ut. Det sättet att betona den egna rollen och det egna ansvaret för regeringsbildningsprocessen

³³ Persson, Göran, 2007. - *Min väg, mina val* - Albert Bonniers förlag - s. 131

återkommer vid flera tillfällen när Göran Persson diskuterar sitt beslutsfattande. Persson skriver även *“Jag genomförde en stor regeringsombildning”*³⁴ och lite senare i samma avsnitt förklarar han genom att säga *“Framförallt ville jag nog sätta min egen prägel på laget, skapa min egen regering.”*³⁵ Göran Persson uttrycker genom dessa meningar tydligt att såg regeringen som sin egen regering. Det var Göran Persson personligen som formade laget och valde sina lagkamrater. Persson är här tydlig med att det var han själv som hade den primära makten över regeringsbildandet. Göran Persson gör det tydligt genom sina ordval i de citerade meningarna samt i ett stort antal andra meningar på samma tema. Persson väljer ganska genomgående att säga saker som *“Jag bestämde”* eller *“min regering”*.

Göran Persson beskriver det som att han själv personligen även hade ett stort inflytande över den politiska dagordningen. *“Under månaderna mellan valberedningens beslut att föreslå mitt namn och kongressens val av mig som Ingvar Carlssons efterträdare formulerade jag en politisk omstart och samlade namn till min första regering”*³⁶ Göran Persson beskriver förstått att det var valberedningen och sedan partikongressen som utsåg honom till partiordförande för Socialdemokraterna samtidigt som han uttrycker att det var han själv personligen som formulerade en politisk omstart och samlade namn till sin egen första regering. Persson uttrycker även här med sina ordval att han själv hade stor makt över politiken och regeringsbildandet. Ytterligare exempel på hur Göran Persson förmedlar att han själv hade ett omfattande inflytande finner läsaren när Persson beskriver hur han förankrade politiken hos LO:s ledning. Persson skriver: *“Detta var hur politiken utformades. Jag gjorde den själv och förankrade den direkt hos LO:s ledning. Vill man nå framgång i politiken måste man själv och mycket påtagligt sätta både dagordningen och programmet man ska slåss för”*³⁷ Att politiken behöver förankras hos LO medför underförstått att en Socialdemokratisk statsminister behöver ha stöd från LO och att LO därför har en viss makt över den politiska dagordningen. Samtidigt så uttrycker Persson mycket tydligt att det var han själv som utformade politiken och förankrade den hos LO. Det vi i metodkapitlet kallar för *presuppositions* kan anses beskriva det faktum att Perssons formulering här egentligen inte säger direkt att LO har något direkt inflytande över Socialdemokratins politik utan istället är det något som tas för givet. Den som är någorlunda bekant med vilka LO är vet mycket väl

³⁴ Persson, Göran, 2007. - *Min väg, mina val* - Albert Bonniers förlag - s. 133

³⁵ Ibid s. 133.

³⁶ Ibid s. 128.

³⁷ Ibid s. 129

om att det sen länge finns ett omfattande utbyte mellan LO och Socialdemokraterna. Det är en *presupposition* i Perssons text att en Socialdemokratisk partiledare och statsminister behöver förankra sin politik hos LO. Men i sammanhanget så betonar Persson starkt sitt eget inflytande över utformandet av politiken när han skriver: "*jag gjorde den själv*". Genom dessa ordval så lämnar Persson inga tvivel gällande vem han anser ha haft det huvudsakliga inflytandet över den politik som utformades. Underförstått så förmedlar Persson ändå att den politik som Persson utformade i någon mån var anpassad efter LO:s önskemål.

Göran Persson betonar däremot inte alltid sin egen roll genom sina formuleringar. Transitivitet, där *agency* nedtonas genom användandet av passiv form, förekommer vid ett antal utvalda tillfällen. Margot Wallström utsågs till socialminister i Göran Perssons första regering och det beskriver Persson så här: "*Margot Wallström blev socialminister*"³⁸ Det är en formulering som helt klart nedtonar *agency* angående Wallströms utnämning. Det framställs som något hon blev närmast naturligt. Detsamma gäller Perssons formulering angående Inger Thalén "*Inger Thalén utsågs till partisekreterare*"³⁹. *Blev* och *utsågs* är passiva former som utelämnar *agency*. Inger Thaléns och Margot Wallströms tillsättningar framställs av Göran Persson inte som direkta resultat av någon särskild persons beslut. Dock så bör det tilläggas att dessa formuleringar, samt ett antal andra liknande formuleringar, förekommer i kontexten av Göran Perssons första regeringsbildning. Inom ramen för den kontexten kan man göra tolkningen att Perssons inflytande trots allt var centralt även för dessa tillsättningar trots att Persson här väljer att nedtona det genom sina formuleringar. Denna typ av formuleringar där *agency* nedtonas förekommer visserligen vid ett antal tillfällen i Perssons beskrivning av regeringsbildandet men sammantaget så är ändå den tidigare nämnda typen av formulering där Persson starkt betonar sin egen roll betydligt mer frekvent förekommande.

En annan intressant formulering som Persson använder är: "*En regering är ett kollektiv. Jag byggde mitt eget lag genom att själv samla regeringen till både politiska och sociala överläggningar*"⁴⁰. Här nämner Persson att regeringsarbetet är ett samarbete mellan regeringens medarbetare och att det är en kollektiv insats. Direkt i nästa mening så betonar Persson dock starkt att regeringen var hans eget lag som han byggde och samlade. Så även om

³⁸ Persson, Göran, 2007. - *Min väg, mina val* - Albert Bonniers förlag - s.136

³⁹ Ibid s. 136

⁴⁰ Ibid s. 138

hans val att beskriva regeringen som ett kollektiv, vilket innefattar ett lagarbete och samarbete, så betonar han samtidigt att det är hans eget lag som han har makten över. Persson uttrycker mycket tydligt att det var han som hade den huvudsakliga makten. Just det faktum att han påpekar att han byggde sitt eget lag framställer det som att det i hög grad var just Perssons eget beslutsfattande som konsekvent var avgörande för regeringsbildandet. Om Persson hade goda rådgivare som hjälpte honom fatta besluten så är det i alla fall ingenting som han nämner i det här avsnittet av boken. Utomstående personers roll i att bygga laget utelämnas nästan helt.

5.3 Jämförelse mellan Reinfeldt & Persson

Den mest markanta skillnaden mellan Göran Perssons och Fredrik Reinfeldt sätt att uttrycka sig är hur de väljer att porträttera sin egen roll. När Reinfeldt tenderar att betona att det alltid handlade om kollektiva beslut och kollektiva insatser så tenderar Persson istället att starkt betona sin egen makt och sitt eget inflytande över beslutsfattande och regeringsbildning. Även om Persson vid vissa tillfällen betonar lagarbete och kollektiva beslut så är det bestående intrycket att han i sin bok vill betona att han själv personligen hade en omfattande makt över både regeringsbildningen och sättandet av den politiska dagordningen. Det omvända gäller Reinfeldt. Reinfeldt gör förstås vid vissa tillfällen valet att betona sitt eget inflytande över beslutsfattandet men generellt så tycks hans ambition i boken vara att nedtona sin egen individuella makt och istället framhäva regeringsarbetet som en genomgående kollektiv insats. De båda statsministrarna är tydliga med att regeringsarbetet är ett lagarbete som kräver omfattande samarbete och diskussion sinsemellan. Skillnaden ligger som sagt i att Persson konsekvent väljer att framhäva att det var han själv personligen som skapade sitt lag och att det var han som väldigt tydligt var den dominerande kraften i regeringen medan Reinfeldt ger intryck av att vilja undvika precis den typen av formuleringar. När Persson tenderar att välja att använda pronomenet *jag* så tenderar Reinfeldt att använda pronomenet *vi*. Reinfeldt ägnar en del tid i sin bok åt att beskriva en del mer personliga saker som inte direkt berör hans roll som politiker och statsman. Reinfeldt begränsar inte sin berättelse till det strikt politiska. Göran Perssons fokuserar däremot nästan helt på att beskriva sitt liv som politiker, statsman och kanske framförallt som makthavare.

6. Diskussion & Slutsats

Vi ser stora skillnader i hur de två statsministrarna uttrycker sin egen makt i sina självbiografier. Reinfeldt föredrar den kollektiva maktbeskrivningen, vilket vi antar har med det faktumet att han ledde en koalitionsregering att göra. Alliansen som politisk organisation var det verktyg som de borgerliga partierna behövde skapa för att kunna utmana den etablerade socialdemokratiska regeringsmakten. Därför kan Reinfeldts kollektiva beskrivningar vara ett försök att få det att se ut som gemensamma beslut, trots hans beskrivningar av den inom alliansen inre maktbalansen. Det kan även ha att göra med att Reinfeldt inte vill ses som nedvärderande mot sina tidigare allianskollegor, vilka Reinfeldt inte hade kunnat vinna valet och bilda regering utan. Göran Persson uttrycker istället sin regering som ett lag, men med den stora skillnaden att det var Göran Perssons Persson kan ses som chefen och tillsatte sina medspelare för att cementera sin egen makt. lag. Detta kan förklaras med att Persson ledde en enpartiregering med stödpartier, jämfört med Alliansens koalition. Reinfeldts "lag" bestod istället av fyra partiledare, vilka fick kompromissa och ge eftergifter för att få igenom delar av sin politik. Reinfeldt fick fördela ministerposter inom Alliansen, medan den första Göran Persson-ledda regeringen endast bestod av socialdemokratiska ministrar. Det bidrog såklart till att Göran Persson kunde använda sin maktposition till en större grad än Reinfeldt, då det är statsministern som tillsätter ministerposterna. I Reinfeldts alliansregering skulle fyra partiledares vilja och åsikter kring ministerposterna tas i åtanke, denna typ av förhandling och förskjutande av makt var inget Persson behövde lägga tid eller fokus på.

De gånger Fredrik Reinfeldt uttrycker sin egen maktposition i sin bok handlar det allt som oftast om beslut som inte ses som särskilt kontroversiella. Reinfeldt uttalar sig innan han tillträdde som statsminister tydligare kring makt och eventuellt maktmissbruk, men i lägre utsträckning när han själv tillträtt. Detta tolkar vi som att det är lättare och mer tilltalande att uttrycka sig om sådant när man själv inte innehar makten, och sedan när man själv tillträtt är det mindre lägligt att uttrycka åsikter om sin egen makt som statsminister. Här skiljer Persson och Reinfeldt sig signifikant. Persson är mycket öppnare och tydligare i sina beskrivningar av sin egen maktställning, regeringsbildning och beslutstagande. Reinfeldts *Halvvägs* är en något försiktigare beskrivning av statsministerämbetet och dess manövreringsutrymme än Göran Perssons *Min väg, mina val*. En annan bidragande faktor till skillnaderna i beskrivningen av statsministerns makt kan ha att göra med att Persson kom före Reinfeldt, vilket gör att

Reinfeldt kan förhålla sig till sin föregångare. Reinfeldt kan därför medvetet ha försökt skildra sin egen makt på ett annorlunda sätt. I intervjun med Expressen inför valet 2010, som vi tidigare refererat till, där statsminister Fredrik Reinfeldt blev tillfrågad om sin syn på kritiken i media. Kritiken som riktades mot honom var av karaktären att han hade blivit lika "pompös" som sin föregångare Persson. Denna kritik kan ha fått Reinfeldt att senare vara mindre benägen att uttrycka sin egen maktposition. Då Reinfeldt i *Halvvägs* uttrycker en stark kritik mot Göran Persson och hans maktspel och härskartekniker, kan det ha bidragit till att han själv inte ville förmedla en bild av sig själv som lik Persson i sitt maktutövande. Persson å andra sidan ska enligt Reinfeldt ha omfamnat denna bild av sig själv som "den starke mannen" inom socialdemokratien och i förlängningen hela den svenska politiska sfären. Reinfeldt vill helt klar porträttera sitt sätt att leda landet och utöva makt som annorlunda gentemot sin föregångare.

Då båda böckerna är skrivna av politikerna själva så har de haft möjligheten att måla deras föredragna bild av sitt ledarskap. Detta bidrar såklart till att verken har olika karaktärsdrag. Reinfeldts *Halvvägs* handlar egentligen mer om Fredrik Reinfeldt som person, hans värderingar och åsikter och hur dessa framkom under uppväxten och militärtjänsten. Perssons *Min väg, mina val* har ett större fokus på Göran Persson som statsman. Expressens recensent Nils Schwartz beskriver sin besvikelse, då han hoppats få en bättre bild av Göran Persson som människa, men att fokus helt och hållet ligger på statsminister Persson. "*Jag hade hoppats få läsa mer om Persson som människa – hans inre tankar, hans drömmar, hans fälor, hans fantasier. Vad han läser, vad han lyssnar på för sorts musik, vem som är hans favoritfilosof. Men om allt detta inte ett ord. Persson framställer sig själv som en renodlad politisk maktmaskin, och blir inte mer personlig än när han svepande talar om lyckan med Anita, då för ovanlighets skull som 'vi', inte 'jag'.*"⁴¹ Schwartz tycks ha fått samma bild av Göran Persson som vi funnit i hans memoarer. Ett stort fokus på "jag", vilket helt klart skiljer sig från Reinfeldts *Halvvägs*.

Vår huvudsakliga slutsats gäller precis det som vi har diskuterat ovan. Det sätt som de två före detta statsministrarna väljer att karaktärisera sin tid vid makten skiljer sig tydligt åt. Göran Persson betonar sig själv personligen som en stark ledare och makthavare medan Fredrik Reinfeldt snarare beskriver sig som en del av ett kollektivt beslutsfattande. Det är sannolikt att

⁴¹Expressen – Schwarz, Nils - *Göran Persson / Min Väg, Mina Val | Kultur* - <https://www.expressen.se/kultur/goran-persson--min-vag-mina-val/> - (hämtad 2019-05-15)

Reinfeldts sätt att beskriva sitt maktutövande direkt har formats av en ambition att vara en slags motsats till sin föregångare. Något som syns i Reinfeldts kritik mot Perssons ledarskap. Det har förstås att göra med att de två tillhör partier som generellt genom svensk politisk historia har varit i opposition mot varandra. När Reinfeldt valdes till statsminister gjorde han det efter att hans Allians hade besegrat Socialdemokraterna. Reinfeldt och Persson var politiska motståndare och det är i vårt tycke högst sannolikt Perssons ledarstil i hög grad har påverkat kanske både Reinfeldts ledarstil och hur han vill framställa sitt ledarskap. Diskurs både konstituerar och är konstituerad, den både formar och speglar den sociala verkligheten. Perssons ledarstil, samt hur den beskrivs av både Persson och av andra som beskrivit honom, formar Reinfeldts ledarskapsstil och än viktigare hur Reinfeldt vill att hans ledarskapsstil ska uppfattas. Reinfeldt tycks nästan vilja forma bilden av sitt sätt att utöva makt som ett motsatsförhållande till Göran Persson.

7. Referenser

Tryckta källor:

Reinfeldt, Fredrik, 2015. – *Halvvägs* - Albert Bonniers Förlag

Persson, Göran, 2007. - *Min väg, mina val* - Albert Bonniers förlag

Winther Jørgensen, Marianne – Phillips, Louise, 2000. - *Diskursanalys som teori och metod* - Lund: Studentlitteratur

Fairclough, Norman, 2017. - *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press

Digitala källor:

Justitiedepartementet: Bäck, Hanna. Persson, Thomas. Vernby, Kåre. Westin, Lina, 2007. - *Från statsminister till president? - Sveriges regeringschef i ett jämförande perspektiv* SOU 2007:42 –

<https://www.regeringen.se/49bb8f/contentassets/64a4619f76c04241a3444360d421065c/fran-statsminister-till-president-sou-200742> (hämtad 2019-05-15)

Svenska Dagbladet – Hennel, Lena - *Tio År Med Fredrik Reinfeldt* - <https://www.svd.se/tio-ar-med-fredrik-reinfeldt#sida-2> - (hämtad 2019-05-15)

Göteborgsposten – Sjögren, Sten – *Reinfeldt – En lirare?* - <https://www.gp.se/ekonomi/reinfeldt-en-lirare-1.1204957> - (hämtad 2019-05-15)

Expressen – Karlsson, Karl-Johan. - *Fredrik Reinfeldt Om Hur Han Ska Förändra Makten / Val 2010* - <https://www.expressen.se/nyheter/val-2010/fredrik-reinfeldt-om-hur-han-ska-forandra-makten/> – (hämtad 2019-05-15)

Göteborgsposten – *Fredrik Reinfeldt* - <https://www.gp.se/cmlink/fredrik-reinfeldt-1.1220588?ajax=true&site=2.189&page=2.204> (hämtad 2019-05-15)

Expressen – Schwarz, Nils - *Göran Persson / Min Väg, Mina Val / Kultur* - <https://www.expressen.se/kultur/goran-persson--min-vag-mina-val/> - (hämtad 2019-05-15)